

EBA/GL/2023/04

31. marts 2023

Retningslinjer

for politikker og kontroller til effektiv styring af risici for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme (ML/TF), når der gives adgang til finansielle tjenesteydelser

1. Compliance og indberetningsforpligtelser

Status for disse retningslinjer

1. Dette dokument indeholder retningslinjer, der er udstedt i henhold til artikel 16 i forordning (EU) nr. 1093/2010¹. I henhold til artikel 16, stk. 3, i forordning (EU) nr. 1093/2010 skal de kompetente myndigheder og kredit- og finansieringsinstitutter bestræbe sig bedst muligt på at efterleve retningslinjerne.
2. Retningslinjerne afspejler EBA's syn på passende tilsynspraksis inden for Det Europæiske Finanstilsynssystem eller på, hvordan EU-retten bør anvendes inden for et bestemt område. De kompetente myndigheder som er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1093/2010, og som er omfattet af retningslinjerne, bør efterleve disse ved i fornødent omfang at indarbejde dem i deres praksis (f.eks. ved at ændre deres retlige rammer eller deres tilsynsprocesser), også hvor retningslinjerne primært er rettet mod institutter.

Indberetningskrav

3. I henhold til artikel 16, stk. 3, i forordning (EU) nr. 1093/2010 skal de kompetente myndigheder senest den 03.10.2023 underrette EBA om, hvorvidt de efterlever eller agter at efterleve disse retningslinjer, eller begrunde en eventuel manglende efterlevelse. Hvis EBA ikke er blevet underrettet inden denne dato, anser EBA de kompetente myndigheder for ikke at efterleve retningslinjerne. Underretninger fremsendes ved hjælp af det skema, der er tilgængeligt på EBA's websted, med referencen "EBA/GL/2023/04". Underretninger fremsendes af personer med behørig beføjelse til at indberette efterlevelse på vegne af deres kompetente myndigheder. Enhver ændring af status med hensyn til efterlevelse skal også meddeles EBA.
4. Underretninger offentliggøres på EBA's websted i henhold til artikel 16, stk. 3.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1093/2010 af 24. november 2010 om oprettelse af en europæisk tilsynsmyndighed (Den Europæiske Banktilsynsmyndighed), om ændring af afgørelse nr. 716/2009/EF og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2009/78/EF (EUT L 331 af 15.12.2010, s. 12).

2. Emne, anvendelsesområde og definitioner

Emne og anvendelsesområde

5. Disse retningslinjer supplerer EBA's retningslinjer for ML/TF-risikofaktorer (EBA/GL/2021/02) og præciserer yderligere, hvilke politikker, procedurer og kontroller kredit- og finansieringsinstitutter bør have på plads for at begrænse og effektivt styre ML/TF-risici i overensstemmelse med artikel 8, stk. 3, i direktiv (EU) 2015/849, herunder foranstaltninger i forbindelse med oprettelse af betalingskonti med basale funktioner i henhold til artikel 16 i direktiv (EU) 2014/92².

Målgrupper

6. Disse retningslinjer er rettet til kredit- og finansieringsinstitutter som defineret i artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv (EU) 2015/849, der er operatører i den finansielle sektor som defineret i artikel 4, stk. 1a, i forordning (EU) nr. 1093/2010. Retningslinjerne er også rettet til de kompetente myndigheder som defineret i artikel 4, stk. 2, litra iii), i forordning (EU) nr. 1093/2010. De kompetente myndigheder bør anvende disse retningslinjer ved vurderingen af, om kredit- og finansieringsinstitutters risikovurderinger og politikker og procedurer til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme (AML/CFT) er tilstrækkelige.

Definitioner

7. Medmindre andet er angivet, har de termer, der er anvendt og defineret i direktiv (EU) 2015/849, samme betydning i retningslinjerne. I disse retningslinjer finder følgende definitioner endvidere anvendelse:

Derisking

Afvisning af at indgå eller en beslutning om at afvikle forretningsforbindelser med individuelle kunder eller kategorier af kunder, som er forbundet med højere ML/TF-risiko, eller afvisning af at gennemføre transaktioner med højere ML/TF-risiko.

ML/TF-risiko

Sandsynligheden for, at ML/TF finder sted, og indvirkningen heraf.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/92/EU af 23. juli 2014 om sammenlignelighed af gebyrer i forbindelse med betalingskonti, flytning af betalingskonti og adgang til betalingskonti med basale funktioner (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 214-246).

ML/TF-risikofaktorer	Variabler, der hver for sig eller kombineret kan øge eller mindske ML/TF-risikoen.
Risikobaseret tilgang	En tilgang, hvorved de kompetente myndigheder og kredit- og finansieringsinstitutter identificerer, vurderer og får kendskab til de ML/TF-risici, som institutterne er eksponeret for, og træffer AML/CFT-foranstaltninger, som står i forhold til de pågældende risici.
Jurisdiktioner, der er forbundet med højere ML/TF-risiko	Lande, der på grundlag af en vurdering af risikofaktorerne i afsnit I i disse retningslinjer indebærer en højere ML/TF-risiko. Dette udelukker "højrisikotredjelande", der er identificeret som lande med strategiske mangler i deres AML/CFT-ordning, og som udgør en betydelig trussel mod Unionens finansielle system (artikel 9 i direktiv (EU) 2015/849).

3. Gennemførelse

Anvendelsesdato

- Disse retningslinjer finder anvendelse 03.11.2023.

Afsnit 1: Generelle bestemmelser

RISIKOVURDERING

- Kredit- og finansieringsinstitutterne bør fastlægge deres politikker, kontroller og procedurer på en sådan måde, at de kan identificere relevante risikofaktorer og vurdere ML/TF-risici i forbindelse med individuelle forretningsforbindelser i overensstemmelse med EBA's retningslinjer for ML/TF-risikofaktorer³. Kredit- og finansieringsinstitutterne bør her sondre mellem de risici, der er forbundet med en bestemt kundekategori, og de risici, der er forbundet med individuelle kunder i denne kategori.
- Kredit- og finansieringsinstitutterne bør sikre, at gennemførelsen af disse politikker, procedurer og kontroller ikke medfører generel afvisning eller afvikling af forretningsforbindelser med hele kategorier af kunder, som de har vurderet er forbundet med højere ML/TF-risiko.

³ Retningslinjer om kundekendskab og de faktorer, kredit- og finansieringsinstitutter bør tage i betragtning, når de vurderer risikoen for hvidvask af penge og finansiering af terrorisme i forbindelse med individuelle forretningsforbindelser og lejlighedsvis transaktioner ("retningslinjerne for ML/TF-risikofaktorer") i henhold til artikel 17 og artikel 18, stk. 4, i direktiv (EU) 2015/849, EBA/GL/2021/02.

KUNDEKENDSKABSPROCEDURER

11. Kredit- og finansieringsinstitutterne bør indføre risikobaserede politikker og procedurer for at sikre, at deres tilgang til anvendelse af kundekendskabsprocedurer ikke medfører, at de uretmæssigt nægter kunderne legitim adgang til finansielle tjenesteydelser. For at opfylde deres forpligtelser i henhold til artikel 14, stk. 4, i direktiv (EU) 2015/849 bør kredit- og finansieringsinstitutterne i deres politikker og procedurer fastsætte de kriterier, som de vil anvende til at afgøre, på hvilket grundlag de vil beslutte, at en forretningsforbindelse kan afvises eller afvikles, eller at en transaktion kan afvises. I den forbindelse bør de i deres politikker, procedurer og kontroller fastsætte alle de muligheder for at begrænse højere ML/TF-risici, som de vil tage højde for, inden de beslutter at afvise en kunde på grund af ML/TF-risici. Disse muligheder bør som minimum omfatte tilpasning af overvågningens omfang og intensitet og, hvis det er tilladt i henhold til national ret, brug af målrettede begrænsninger for produkter og tjenesteydelser. Det bør klart fremgå af institutternes politikker og procedurer, hvilke situationer det kan være hensigtsmæssigt at anvende sådanne risikobegrænsende foranstaltninger i.
12. Inden der træffes beslutning om at afvise eller afvikle en forretningsforbindelse, bør kredit- og finansieringsinstitutterne sikre sig, at de har taget højde for og forkastet alle de mulige risikobegrænsende foranstaltninger, der med rimelighed kunne have været anvendt i det konkrete tilfælde, under hensyntagen til den ML/TF-risiko, der er forbundet med den eksisterende eller potentielle forretningsforbindelse.

INDBERETNING OG DOKUMENTATION

13. Med henblik på indberetningsforpligtelserne i henhold til artikel 33 i direktiv (EU) 2015/849 bør kredit- og finansieringsinstitutterne i deres politikker og procedurer fastsætte, hvilke kriterier der vil blive anvendt med henblik på at fastslå, om der er mistanke om eller rimelig grund til at formode, at disse har eller har haft tilknytning til hvidvask eller terrorfinansiering.
14. Kredit- og finansieringsinstitutterne bør dokumentere enhver beslutning om at afvise eller afvikle en forretningsforbindelse og begrundelsen herfor og bør være rede til at stille denne dokumentation til rådighed for deres kompetente myndighed efter anmodning.

SÆRLIGE BESTEMMELSER FOR SAMSPILLET MED DIREKTIV 2014/92/EU

15. Med hensyn til retten til adgang til en betalingskonto med basale funktioner i henhold til artikel 16, stk. 2, og artikel 17 i direktiv 2014/92/EU bør kreditinstitutter, der er forpligtet til at tilbyde sådanne konti, i deres politikker og procedurer for åbning af konti fastsætte, hvordan de kan tilpasse deres krav til kundekendskab for at tage hensyn til, at en sådan kontos begrænsede funktioner bidrager til at mindske risikoen for, at kunden kan misbruge de pågældende produkter og tjenesteydelser til at begå økonomisk kriminalitet.

16. Når kreditinstitutterne sikrer, at der ikke sker forskelsbehandling i forbindelse med adgang til en betalingskonto med basale funktioner i henhold til artikel 15 i direktiv 2014/92/EU, bør de sørge for, at deres løsninger til digital onboarding, hvis de har sådanne, også er i overensstemmelse med ovennævnte direktiv og disse retningslinjer, og at de digitale løsninger ikke medfører automatisk afvisning, hvilket ville være i strid med direktivet og disse retningslinjer.
17. Efterhånden som kreditinstitutterne får større kendskab til den ML/TF-risiko, der er forbundet med individuelle forretningsforbindelser, bør de opdatere den individuelle risikovurdering af kunden og tilpasse omfanget af overvågningen og typen af produkter og tjenesteydelser, som kunden er berettiget til.

Afsnit 2: Tilpasning af overvågningsforanstaltningernes intensitet

18. Kredit- og finansieringsinstitutterne bør i deres politikker og procedurer fastsætte, hvordan de tilpasser overvågningens omfang og intensitet, så den står i et rimeligt forhold til den ML/TF-risiko, der er forbundet med kunden, og i overensstemmelse med kundens risikoprofil, jf. EBA's retningslinjer for risikofaktorer, navnlig retningslinje 4.69-4.75. For effektivt at styre de ML/TF-risici, der er forbundet med en kunde, bør overvågningen som minimum omfatte følgende trin:
 - a. Fastsættelse af forventninger til kundens adfærd, f.eks. transaktionernes sandsynlige art, beløb, oprindelse og bestemmelsessted, således at instituttet kan spotte usædvanlige transaktioner.
 - b. Sikring af, at kundens konto løbende kontrolleres for at se, om ændringerne i kundens risikoprofil er begrundede.
 - c. Sikring af, at der tages hensyn til ændringer af tidligere indhentede kundekendskabsoplysninger, der kan påvirke instituttets vurdering af ML/TF-risikoen i forbindelse med den individuelle forretningsforbindelse.
19. Kredit- og finansieringsinstitutternes politikker og procedurer bør indeholde retningslinjer for behandling af anmodninger fra personer, der kan have troværdige og legitime grunde til ikke at kunne fremvise traditionelle former for legitimation. De bør som minimum beskrive følgende:
 - a. Hvilke skridt der skal tages, hvis kunden er asylansøger i henhold til Genèvekonventionen af 28. juli 1951 om flygtninges retsstilling, protokollen hertil af 31. januar 1967 og andre relevante internationale traktater, og ikke kan fremvise en traditionel form for legitimation, f.eks. pas eller ID-kort, til kredit- og finansieringsinstituttet. Institutternes politikker og procedurer bør præcisere, hvilken anden selvstændig dokumentation den kan anvende til at opfylde sine krav til kundekendskab, hvis tilladt i henhold til national ret. Disse dokumenter bør være tilstrækkeligt pålidelige, dvs. ajourførte, udstedt af en officiel national eller lokal myndighed og som minimum indeholde ansøgerens fulde navn og fødselsdato.

- b. Hvilke skridt der skal tages, hvis kunden er en sårbar person, der ikke kan fremvise traditionelle former for legitimation eller give en adresse, f.eks. fordi vedkommende er flygtning i henhold til Genèvekonventionen af 1951 eller andre relevante internationale traktater eller ikke har en fast bopæl. Institutternes politikker og procedurer bør præcisere, hvilken anden selvstændig dokumentation de kan godtage. Denne dokumentation kan, hvis tilladt i henhold til national ret, omfatte forældet legitimation og dokumenter fra en offentlig myndighed, f.eks. sociale myndigheder eller en veletableret nonprofitorganisation, der arbejder på vegne af officielle myndigheder (Røde Kors el. lign.), og som også yder bistand til kunden.
- c. Lignende skridt kan også anvendes i forbindelse med personer, der ikke har fået opholdstilladelse, men hvis udvisning er umulig af retlige eller faktiske grunde. I sådanne situationer bør kredit- og finansieringsinstitutternes politikker og procedurer tage hensyn til attester eller dokumenter, der er udarbejdet af en offentlig myndighed eller en organisation, der yder støtte eller juridisk bistand til sådanne personer på vegne af en offentlig myndighed, hvis tilladt i henhold til national ret. Disse myndigheder kan f.eks. være socialforvaltninger, indenrigsministerier og udlændingemyndigheder. Dokumenterne kan anvendes som bevis for, at personen ikke kan udvises i henhold til EU-retten.
- d. I tilfælde, hvor støtten til de omhandlede personer i litra a), b) og c) ydes i form af forudbetalte kort, og hvor betingelserne for lempede kundekendskabsprocedurer er opfyldt som fastsat i retningslinje 4.41, 9.15 og 10.18 i EBA's retningslinjer for ML/TF-risikofaktorer, bør det i politikkerne og procedurerne være angivet, at kredit- og finansieringsinstitutterne kan udsætte de indledende kundekendskabsprocedurer til en senere dato.
- e. I tilfælde, hvor de omhandlede personer i litra a), b) og c) anmoder om adgang til en betalingskonto og anses for at indebære en lav ML/TF-risiko, bør det i politikkerne og procedurerne være angivet, hvilke alternative former for legitimation instituttet kan acceptere, og mulighederne for at udsætte hele kundekendskabsproceduren til efter etableringen af forretningsforbindelsen.

Afsnit 3: Målrettet og forholdsmæssig begrænsning af adgang til produkter eller tjenesteydelser

20. Kredit- og finansieringsinstitutternes politikker og procedurer bør, hvis tilladt i henhold til national ret, omfatte muligheder og kriterier for tilpasning af karakteristikaene ved de produkter eller tjenesteydelser, der tilbydes en given kunde, på et individuelt og risikobaseret grundlag. Dette bør omfatte følgende muligheder:

- a. tilbud om betalingskonti med basale funktioner, hvis et kreditinstitut er forpligtet til at tilbyde sådanne konti i henhold til gennemførelsen af direktiv 2014/92/EU i national ret, eller
 - b. indførelse af målrettede begrænsninger på finansielle produkter og tjenesteydelser, f.eks. vedrørende beløb, type eller antal overførsler eller omfanget af transaktioner til og fra tredjelande, navnlig hvis disse tredjelande er forbundet med en højere ML/TF-risiko, hvis tilladt i henhold til national ret.
21. Hvad angår ML/TF-risici forbundet med kunder, der er særligt sårbare, f.eks. personer som omhandlet i punkt 19, bør kredit- og finansieringsinstitutterne sikre, at deres kontroller og procedurer præciserer, at eventuelle begrænsninger af de produkter og tjenesteydelser, der er omhandlet i punkt 20, litra b), anvendes under hensyntagen til personernes individuelle situation, de ML/TF-risici, der er forbundet med personerne, og deres grundlæggende finansielle behov. I disse tilfælde bør procedurerne omfatte en vurdering af følgende muligheder for potentielt at begrænse de dermed forbundne risici:
- a. undladelse af at tilbyde kreditfaciliteter eller overtræk
 - b. begrænsning af det månedlige brugsbeløb (medmindre der kan angives en begrundelse for et større eller ubegrænset beløb)
 - c. begrænsning af overførslers beløb, type og/eller antal (yderligere eller større overførsler kan tillades i individuelle tilfælde)
 - d. beløbsbegrænsning på transaktioner til og fra tredjelande (under hensyntagen til den kumulative virkning af hyppige mindre transaktioner inden for en bestemt periode), navnlig hvis disse tredjelande er forbundet med højere ML/TF-risiko
 - e. begrænsning af størrelsen af indskud
 - f. begrænsning af betalinger fra tredjeparter til betalinger fra den myndighed, der udbetaler støtte til sådanne kunder
 - g. begrænsning af betalinger fra tredjeparter, som instituttet ikke har kontrolleret,
 - h. forbud mod kontanthævninger fra tredjelande.

Afsnit 4. Information om klagemekanismer

22. Det bør i kredit- og finansieringsinstitutternes politikker og procedurer præciseres, at institutterne, når de meddeler en beslutning om at afvise eller afvikle en forretningsforbindelse med en kunde eller en potentiel kunde, skal informere den pågældende person om dennes ret til at kontakte den relevante kompetente myndighed eller det udpegede organ for alternativ tvistbilæggelse, og de skal udlevere de relevante kontaktoplysninger. Institutterne kan også give kunden et weblink til EBA's forslag vedrørende indgivelse af klager til nationale organer⁴.

⁴ <https://www.eba.europa.eu/consumer-corner/how-to-complain>
